

Rozpad Sovětského svazu

Konec roku 1991 přinesl další překvapení, i když mnohými očekávané, kterým

Vlajka Společenství nezávislých států

Vrcholná schůzka evropské dvanáctky

Prezidenti a premiéři evropské dvanáctky se v prosinci roku 1991 sešli na jednání v nizozemském Maastrichtu. Výsledkem schůzky bylo schválení tzv. Maastrichtské smlouvy – rozsáhlého dokumentu konkretizujícího mnohé integrační prvky Evropské unie, a to zejména v hospodářské oblasti. Očekává se, že největší problémy nastanou v otázce politické integrace, neboť řada zemí je vstřícná pouze k „těsnější spolupráci“, nikoliv k plnohodnotnému členství. Výhledy Evropské unie do budoucna jsou jasné. V příštím roce se přistoupí k jednání o členství Rakouska, Finska, Švédska a Norska, v dalších letech by na řadu mělo pravděpodobně přijít rozšíření o postkomunistické země. Evropská unie počítá se změnami i ve svých řadách. Plánuje užší sepětí zemí ve smyslu volného obchodu a pohybu osob, stejně jako zavedení společné měny.

Mír na Balkáně

Po dlouhých jednáních podepsali dne 14. 12. 1995 v Paříži představitelé západních mocností, Chorvatska, Srbska

byl po 69 letech zánik Sovětského svazu. Separatistické snahy některých republik, dlouhodobé vnitřní hospodářské, společenské i politické problémy a slabá pozice Michaila Sergejeviče Gorbačova – tak lze ve stručnosti shrnout hlavní příčiny pádu světového komunistického impéria. Za přímého nástupce Sovětského svazu byla ustanovena Ruská federace. Ta spolu s některými dalšími zeměmi bývalého Sovětského svazu vytvořila Společenství nezávislých států, které proklamují společný postup v zahraničních záležitostech.

a Bosny a Hercegoviny tzv. daytonskou mírovou dohodou o ukončení války v zemích bývalé Jugoslávie. Podpisy oficiálně ukončily téměř pět let trvající boje mezi národnostními a náboženskými skupinami vyvolané rozpadem komunistické Jugoslávie. Občanská válka se temně zapsala do dějin Balkánu mimo jiné násilím na civilním obyvatelstvu a genocidou. Evropa si tedy konečně může oddechnout, ale iluzi, že ji žádný přímý ozbrojený konflikt nemůže postihnout, už pravděpodobně definitivně ztratila. Evropa, NATO ani OSN nenašly účinné prostředky, kterými by občanskou válku v Jugoslávii zkrátily nebo alespoň zmírnily její krvavý průběh.

Svět po 11. září

Oblaka prachu a dýmu, oheň, sutiny mrakodrapů a tisíce vyděšených lidí. Tak vypadalo centrum New Yorku po nárazu unesených letadel do budovy Světového obchodního centra (WTC). Úterý 11. 9. 2001 se černou barvou navždy zapsalo do dějin Spojených států. Příslušníci teroristické organizace al-Káida unesli čtyři dopravní letadla, kterými zasáhli zmíněnou budovu a sídlo Ministerstva obrany USA Pentagon. Poslední letadlo

jednotky nestáhnou. Vojskou pomoc okupované zemi slibuje i dalších více než 20 států z několika kontinentů. Očekávat lze rovněž vyhlášení hospodářských sankcí vůči Iráku ze strany OSN.

Stíhací letouny nad Perským zálivem

explodovalo nad neosídleným místem v Pensylvánii.

Atentáty si vyžádaly životy asi 3 000 lidí z 90 zemí světa. USA jsou vyděšeny rozsahem útoku i chabou ochranou svých obyvatel. Můžeme předpokládat odvetné akce a zprísnění bezpečnostních opatření, která by lidem měla vrátit pocit bezpečí.

Budovy WTC po útoku teroristů

Ochrana, nebo omezení svobody?

Vyhlášení války proti terorismu po událostech 11. 9. 2001 se dotýká života většiny obyvatel. Přísnější kontroly na letištích, registrace výpůjček problematických knih z knihoven či zvýšení pravomocí bezpečnostních složek jsou jen ta nejviditelnější opatření. Téměř permanentní dohled vyvolává zásadní otázky: Dokáže Amerika udržet rovnováhu mezi ochranou občanů před terorismem a zachováním jejich nezadatelných občanských svobod? Nemůže se ze země zrozené z úcty ke svobodě stát nenadále „Velký bratr“ kontrolující všechny své obyvatele?

Společné evropské hodnoty

„Tato smlouva představuje novou etapu v procesu vytváření stále užšího svazku mezi národy Evropy, v němž jsou rozhodnutí přijímána co nejotevřeněji a co nejbližší občanům (...). Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.“

Lisabonská smlouva, 2009

Do školy bez jarmulky

V září 2004 vstoupil ve Francii v platnost zákon zakazující ostenativní nošení náboženských symbolů, který se vztahuje na školy a veřejné instituce. Zastánci kontroverzního zákona v čele s prezidentem Jacquesem Chirakem ho obhajují, protože podle nich chrání společnost před náboženským a sociálním štěpením. V menšině jsou zejména muslimské organizace, které v zákazu spatřují útok na náboženskou svobodu. Otázka užívání náboženských symbolů je odrazem letitých problémů společného soužití různých národností či náboženských menšin v jednom

Irácký atak na Kuvajt

Spor o hraniční území mezi Kuvajtem a Irákem, který narušuje vzájemné vztahy obou zemí už od vyhlášení samostatnosti Kuvajtu v roce 1961, se vyhrotil bleskovým obsazením hlavního města Kuvajtu iráckými jednotkami. Důvodem vojenské akce ze dne 2. 8. 1990 jsou však spíše bohatá naleziště ropy na kuvajtském území. Agresivní čin iráckého diktátora Saddáma Husajna nezůstal bez odezvy světové veřejnosti. Necelý týden po iráckém útoku americký prezident George Bush pohrozil vysláním armády v případě, že se irácké